

Warszawa, 04-05-2022 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

V.511.612.2020.KB

Pan Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości
ePUAP

Wielce Szanowny Panie Ministrze,

w związku z docierającymi do mnie sygnałami o praktyce doliczania przez notariuszy podatku od towarów i usług do taksy notarialnej sprawa ta jest przedmiotem podejmowanych przeze mnie działań w aspekcie generalnym.

Pismem z dnia 12 maja 2021 r. wystąpiłem do Prezesa Krajowej Rady Notarialnej z prośbą o informację, czy Rada wypracowała swoje stanowisko w odniesieniu do przedstawionego problemu. W udzielonej odpowiedzi (z dnia 12 października 2021 r.) Prezes KRN wyjaśnił, że praktyka poboru przez notariuszy wynagrodzenia według stawek określonych przez Ministra Sprawiedliwości i doliczania do tak obliczanego wynagrodzenia podatku od towarów i usług, trwa nieprzerwanie od 28 lat i nie była kwestionowana przez organy podatkowe, ani organy nadzoru nad notariuszami. Posiłkując się analizami prawnopodatkowymi sporządzonymi na zlecenie Rady stwierdzono, że argumenty Rzecznika są chybione, a stosowana przez

notariuszy praktyka znajduje potwierdzenie w obowiązujących przepisach (m.in. w ustawie o podatku od towarów i usług).

Po analizie odpowiedzi udzielonej przez Prezesa KRN oraz wyjaśnień resortu finansów udzielonych wnioskodawcy (portal *Infor.pl*) o braku podstaw do doliczania podatku VAT do wynagrodzenia notariuszy, w dniu 15 listopada 2021 r. zwróciłem się do Ministra Finansów z prośbą o zajęcie stanowiska w tej sprawie.

W udzielonej mi odpowiedzi z dnia 1 kwietnia 2022 r. poinformowano, że Minister Finansów podtrzymuje swoje stanowisko wyrażone w wyjaśnieniach udzielonych portalowi *Infor.pl*, w którym wskazano, że rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 czerwca 2004 r. w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1473, ze zm.), wydane na podstawie art. 5 § 3 ustawy z dnia 14 listopada 1991 r. Prawo o notariacie (Dz. U. z 1991 r., poz. 1492, ze zm.) nie pozwala na jakąkolwiek możliwość podwyższania przez notariuszy maksymalnych stawek taksy notarialnej o podatek VAT, co oznacza, iż podatek ten jest już zawarty w podanej przez notariusza cenie.

Ponadto wyjaśniono m.in., że dokonywana przez organy podatkowe weryfikacja sposobu naliczania podatku VAT w odniesieniu do wynagrodzeń za wykonane usługi notarialne doprowadziła zasadniczo do wniosku, że podatek ten jest doliczany do kwoty taksy. Ponadto uzyskano informację, że w przeważającej większości notariusze przy transakcjach o wyższej wartości nie stosują maksymalnych stawek taksy notarialnej, przez co pobierane przez nich opłaty wraz z doliczonym VAT nie przekraczają maksymalnych stawek.

Ministerstwo Finansów zauważyło również, że przepisy regulują wyłącznie sposób obliczenia podstawy opodatkowania z tytułu wykonanych czynności podlegających opodatkowaniu podatkiem VAT. Podstawą opodatkowania VAT z tytułu dokonanych czynności notarialnych, generalnie, jest pobrane wynagrodzenie pomniejszone o kwotę podatku VAT.

Jednocześnie Ministerstwo nie dostrzegło możliwości wydania przez resort interpretacji ogólnej w zakresie wynagrodzeń notariuszy za wykonywane usługi

notarialne, wskazując, że właściwe w sprawie tej problematyki jest Ministerstwo Sprawiedliwości.

Podsumowując, pragnę zauważyć, że z jednej strony – treść wyjaśnień udzielonych mi przez Prezesa KRN wskazuje na utrwaloną już praktykę doliczania do taksy notarialnej podatku VAT, z drugiej jednak strony praktyka ta jest sprzeczna z poglądem prezentowanym przez resort finansów w przytoczonych wyżej wyjaśnieniach, zgodnie z którym podatek od towarów i usług nie powinien być doliczany do wynagrodzenia ustalonego przez notariusza ze stronami czynności, lecz stanowić jego część składową. Istnieją zatem uzasadnione wątpliwości, czy praktyka doliczania podatku VAT do taksy notarialnej jest zgodna z prawem i w konsekwencji, czy nie narusza sfery praw obywateli korzystających z usług notariuszy.

W mojej ocenie wykładnia językowa przepisów Prawa o notariacie oraz rozporządzenia w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej nie pozwala na podwyższenie wynagrodzenia notariusza o należny podatek od towarów i usług. Przeciwna konstatacja stanowiłaby niedopuszczalną wykładnię rozszerzającą przepisów regulujących wynagrodzenie notariusza.

Pragnę również zauważyć, że w uchwale z dnia 26 czerwca 2014 r. (sygn. akt III CZP 27/14) Sąd Najwyższy podkreślił gwarancyjną, ochronną funkcję regulacji wprowadzających maksymalną stawkę taksy notarialnej – co odróżnia wyrażnie sposób kształtowania wynagrodzenia notariusza od zasad przyjętych przy ustalaniu wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego oraz jest argumentem celowościowym przemawiającym przeciwko dopuszczalności doliczania do wynagrodzenia notariusza stawki podatku od towarów i usług w przypadku przyznania notariuszowi wynagrodzenia w trybie art. 6 Prawa o notariacie.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2020 r., poz. 627 ze zm.), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w przedstawionej sprawie oraz o poinformowanie:

- czy do resortu wpływały skargi związane ze sposobem ujmowania podatku VAT w wynagrodzeniach notariuszy, oraz
- czy resort dostrzega konieczność podjęcia działań legislacyjnych w tej sprawie.

W załączeniu uprzejmie przekazuję wspomniane wyżej wystąpienia wraz odpowiedziami udzielonymi przez Prezesa KRN oraz Ministra Finansów.

4 załączniki: jw.

Z wyrazami poważania

Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich
/-podpisano elektronicznie/